מאי כי מהניא חבת הקדש לפסולא דגופיה אבל למימנא ביה ראשון ושני לא או דלמא לא שנא תיקו: **מתני'** השוחט את המסוכנת רשב"ג[א] אומר עד שתפרכס ביד וברגל ר"א אומר דיה אם זינקה אמר ר"ש השוחט בלילה ולמחר השכים ומצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכמדת ר"א וחכ"א [א]עד שתפרכס או ביד או ברגל או עד שתכשכש בזנבה אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה [א]בהמה דקה שפשטה ידה ולא החזירה פסולה שאינה אלא הוצאת נפש בלבד [ב]במה דברים אמורים שהיתה בחזקת מסוכנת אבל אם היתה בחזקת בריאה אפי' אין בה אחד מכל הסימנים הללו כשרה: **גמ'** מסוכנת ממאי דשריא וממאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב [א]זאת החיה אשר תאכלו [ג]חיה אכול ושאינה חיה לא תאכל והא מסוכנת אינה[ב] חיה [ג]מדאמר רחמנא [ב]נבלה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מחיים אסירא לאחר מיתה מיבעי ודלמא היינו נבלה היינו מסוכנת לא ס"ד דכתיב [ג]וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה לאחר מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה מחיים לא אקרי נבלה ודלמא לעולם אימא לך היינו נבלה היינו מסוכנת מחיים בעשה לאחר מיתה בלאו אלא מדאמר רחמנא [ד]טרפה לא תאכל מכלל דמסוכנת שריא דאי ס"ד מסוכנת אסירא השתא מסוכנת דלא מחסרא אסירא טרפה מיבעיא ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בעשה ולא תעשה א"כ נבלה דכתב רחמנא ל"ל ומה מחיים קאי עלה בלאו ועשה לאחר מיתה מיבעיא ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת ולעבור עליו בשני לאוין ועשה אלא מהכא [ה]וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו [ג]ואמר מר למאי הלכתא אמרה התורה [ג]יבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב[ד] יבא איסור טרפה ויחול על איסור חלב

מאי. לגופיה הוא דאהני אבל לטמויי איהו אחריני לא או דלמא ל"ש: **מתני'** עד שתפרכס. דאי לא מפרכס קים להו לרבנן דנטולה נשמתה קודם גמר שחיטתה כדאמרינן בגמרא[ה]: **אם זינקה.** כדרך שהבהמות נופחות בגרונם[ד] והדם מקלח ומזנק בכח: זינוק. קילוח: **השוחט בלילה.**[ה] בהמה מסוכנת שצריכה פירכוס ולא ידע אי פירכסה: **ולמחר השכים ומצא כותלי.** בית שחיטת הצואר מלאים דם כשרה מפני שזינקה: **וכמדת ר"א.** דמכשר לה בזינוק אמרה ר"ש: **אחד בהמה דקה ואחד בהמה גסה.** צריכות פירכוס אם היא מסוכנת: **שפשטה ידה.** בגמר שחיטתה: **ולא החזירה.** פסולה אם היתה מסוכנת לפי שאין זה פירכוס אלא כן דרכה בשעת צאת נפשה אבל גסה לאו אורחה בהכי: **גמ' ממאי דשריא.** ואפילו בפירכוס: ומהדרינן וממאי תיסק אדעתין למיסרי דבעי[ו] קרא למשריה: **לאו חיה היא.** ואפילו מפרכסת ומנא לן דשריא: **מדאמר רחמנא נבלה לא תאכל.** וסתם נבלה מסוכנת הואי קודם מיתתה: **מכלל.** דקודם מיתה כי הוה מסוכנת שריא דאי קודם מיתה אסירא מזאת החיה לאחר מיתה מיבעיא מיתה מי שריא לה: ופרכינן **דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת.** וקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה ואשמועינן רחמנא דקאי עלה בלאו נמי דאי מזאת[ז] לאו הבא מכלל עשה עשה[י]: **מחיים לא איקרי נבלה.** והלכך למה לי לאזהורי עלה דנבלה פשיטא דאיסור מסוכנת להיכא אזיל: **דלמא לעולם היינו נבלה היינו מסוכנת.** כלומר לעולם כדקאמר דנבלה היינו בהמה שנסתכנה ונאסרה קודם מיתה ואפ"ה איצטריך קרא דאילו מחיים איסור מסוכנת עשה בעלמא הוא ואשמועינן קרא דלאחר מיתה קאי נמי בלאו: **טרפה.** ניקב קרום של מוח[ז] או נחתכו רגליה[ח] מחוסרת היא: **ואי ס"ד מסוכנת.** מחמת חולי דלא מחסרא אסורה דדרשינן שאינה חיה לא תאכל: **מסוכנת מחמת טרפות** שחסרה היא **מיבעיא.** דהך טרפה נמי אינה חיה אלא מדאיצטריך למיסר טרפה ש"מ מסוכנת מחמת טרפות דמיחסרא אסורה אבל שאר מסוכנת שריא דלא דרשינן שאינה חיה לא תאכל: **ודלמא היינו טרפה היינו מסוכנת.** ודין מחסרא ודין לא מחסרא מטעם שאינה חיה טרפה קרי לה דטרפה לשון מסוכנת היא כלומר קרובה למות ואיצטריך לעבור עליה בעשה דשאינה חיה ולא תעשה דטרפה: **אם כן נבלה.** דאוקמא לעיל דמשום לעבור עליה בלאו נמי אצטריך: **ל"ל השתא מחיים.** כשהיא מסוכנת קרייה רחמנא טרפה וקאי עלה בלאו ועשה: **לאחר מיתה מיבעיא.** איסורא להיכא אזל: **ודלמא היינו נבלה היינו טרפה היינו מסוכנת.** כלומר אפילו בנבלה שמתה לאחר שנטרפה ונסתכנה מלית מוקמת לה ואפ"ה איצטריך ולמיקם עלה לאחר מיתה בשני לאוין לאו דנבלה ולאו דטרפה ועשה דחיה אכול: **ואמר מר.** בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.): **למאי הלכתא.** כלומר האי ואכל לא תאכלוהו לא צריך דהא כתיב (ויקרא ג) כל חלב וכל דם לא תאכלו ומשום דנתנבלה או נטרפה מי אזיל ליה איסור חלב ולמאי אצטריך אלא התורה אמרה דחייב משום שני לאוין משום לאו דחלב ומשום לאו דטרפה דלא תימא אין איסור חל על איסור:

אי

כי מהניא חיבת הקדש לפסולי גופיה. השתא מסקינן דמדאורייתא קמיבעי ליה אבל מדרבנן מודו דמונין בו ראשון ושני וכן משמע נמי פרק המנחות והנסכים (מנחות דף קב:) דקאמר נותר[ח] עפרא בעלמא הוא אמאי מטמא טומאת אוכלין ומשני בחיבת הקדש תפשוט דבעי ר"ל כו' ומשני (א) קמיבעיא ליה לדאורייתא כי אמרינן דרבנן והא דאמר בפ"ק דפסחים (דף כ.) גבי מחט שנמצאת בבשר הבשר טמא האי בשר דאתכשר במאי אי בחיבת הקדש אימר דמהני חיבת הקדש לפסולא דגופיה למימני ביה ראשון ושני מי מהני וכ"ת ה"נ תפשוט הא דבעי ר"ל כו' הוה מצי לשנויי הא[ט] דר"ל מדאורייתא בעי אלא שפיר משני התם כגון שהעבירה בנהר ועוד משום דלרב יוסף דלעיל בעי נמי מיניה[י] מדרבנן וא"ת תפשוט דר"ל מדרבי יוסי ב"ר חנינא דאמר משקי בית המטבחים אינו מכשיר ואם מהני חיבת הקדש למימני ביה ראשון ושני מנ"מ בהכשרו[כ] וי"ל דנפקא מינה לענין כמה דברים שהיו מביאים בעזרה[ל] וגם חולין היו מביאים לאכול עם המנחות והזבחים כדי שיהו נאכלים על השובע כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף כא:):

השוחט את המסוכנת. אפילו לכתחלה שרי ונקט לשון דיעבד משום דבעי למיתני עד שתפרכס[ט]: **שאינה** חיה לא תאכל. בריש אלו טרפות (לקמן דף מב.) דריש מהאי קרא דטרפה אינה חיה והיינו לפי המסקנא דשמעתין דלא מיתוקמא במסוכנת:

השתא מחיים אסורה לאחר מיתה מיבעיא. השתא סבר דסתם נבלה מסוכנת היא קודם מיתה והכי דייק שפיר דאי קודם מיתה אסורה פשיטא דמיתה לא שריא לה כדפירש בקונטרס ומיד הוה מצי למפרך דלמא אתי קרא לנבלה דלא מכח מסוכנת וכגון[מ] שעשאה גיסטרא אלא דנטר עד סוף המסקנא אבל אין לפרש דאפילו אפשר לנבלה שלא היתה מסוכנת מעיקרא מ"מ דייק דמדאסר רחמנא מסוכנת משום דקרובה למיתה כ"ש בהמה שמתה לגמרי דאע"ג דאסר רחמנא טרפה אפ"ה[נ] איצטריך לאסור נבלה משום דטרפה מיחסרא אין לפרש כך דא"כ אמאי[ס] פריך במסקנא דלמא אתא קרא להך נבלה דלא אתא מכח[ע] מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא אלא פשיטא דאין זה קל וחומר דאיסור מסוכנת חמיר דחל מחיים כדאמר בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.) דלא ילפינן נבלה מטרפה משום דחמירא דאסורה מחיים וא"ת למאי דפריך[פ] אי אמרת נמי מסוכנת שריא תקשי אמאי אצטריך קרא לאסור נבלה הא אסורה מחיים משום איסור שאינה זובחה דרחמנא אמר[י] וזבחת וזו לא נשחטה דממ"נ אף לאחר שנתנבלה איכא עשה דשאינה זובחה כדמשמע בפרק כל שעה (פסחים דף לו.) ובפ"ק דנזיר (דף ד.) דר"ש אומר האוכל נבלה ביוה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור[כ] משמע אפילו נתנבלה ביוה"כ פטור משום דאין איסור חל על איסור והשתא כשמתה פקעה[צ] איסור אבר מן החי אמאי לא חל איסור יוה"כ עם איסור נבלה בבת אחת אלא ודאי לעולם איכא איסור דשאינה זובחה[ל] ולהכי לא חייל עליה איסור יוה"כ דמחיים נמי הוה בה איסור זה והכתי לא פקע[מ] ויש לומר דהוה מצי למימר ולטעמיך:

דלמא היינו נבלה היינו מסוכנת. אין לפרש[ק] כההיא דבסמוך דהשתא בעי למימר דקודם מיתה משנסתכנה קרי לה נבלה: **השתא** מסוכנת דלא מחסרא אסורה טרפה מיבעיא. וכ"ת אצטריך לטרפה דלא מחסרא כגון דיתיר כיון דכל יתר כנטול דמי[י] הא נמי מיחסר ונפלה[ו] נמי חשובה כמחסרא: **ודלמא** היינו טרפה היינו מסוכנת. הא[ר] פירושו כההיא דלעיל דהשתא בעי למימר דכל מסוכנת קרי לה טרפה דטרפה לשון מסוכנת כלומר קרובה למות בין מיחסרא בין לא מיחסרא וק"ק לעיל דפריך היינו נבלה היינו מסוכנת לא קאמר לעבור עליו בעשה ולא תעשה כדקאמר הכא:

ומה

עין משפט נר מצוה

קיב א ב מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הלי"ד סמג לאוין קלד טוש"ע יו"ד סי' יז סעיף א:
קיג ג מיי' שם פ"ז הל"ג:

◆

רבינו גרשום

טמא לא יאכל: **אלא מסיפא כל טהור יאכל בשר כו'.** כלומר לרבות עצים ולבונה כיר"ב דמקבלין טומאה. כלומר עצים של מערכה: **ומאי תיסוק אדעתין דאסירא.** כלומר מינה תלמד ומאי תיסק אדעתין דאסירא: **דכתיב זאת החיה אשר תאכלו.** כלומר למה אמרת מאי תיסק אדעתין דאסירא דכתיב זאת החיה אשר תאכלו כו': **ומחיים בעשה.** כלומר חיה אכול [שאינה חיה לא תאכל]: **טרפה מיבעיא.** כלומר דמחסרא כגון ניטל הטחול (א) ניטלו הכליות ניטל ירך וחלל שלה: **ולעבור עליו בעשה ולא תעשה.** כלומר בעשה חיה אכול לא תעשה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו:

חשק שלמה על רבינו גרשום

א) הדבר צ"ע דהא בניטל הטחול או דניטל הכליות תנן בהדיא דכשרה ונראה דט"ס הוא וצ"ל ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כלום או שניטלו לומת הגידין ניטל הירך וכו'.

◆

ליקוטי רש"י

וכמדת ר"א. דאמר זינוק הוי פירכוס [לקמן לח.]. **שפשטה ידה.** אחר שחיטתה. **ולא החזירה פסולה.** אסורה דבהמה מסוכנת היא ואינה מותרת עד שתפרכס ואם לא פרכסה הויא כמתה קודם שחיטה ופישוט יד לדקה אינה אלא הוצאת נפש אבל גסה בין פשטה ולא כפפה בין כפפה ולא פשטה פירכוס היא וכשרה הכי מפרש התם (לקמן לח:) [ע"ז טז.]. אם מסוכנת היא דדרכה לעשות כן בהוצאת נפש, גסה לאו אורחה בהכי וחיותא הוא [לקמן לח:]. **יעשה לכל מלאכה.** בא ולימד על החלב שאינו מטמא טומאת נבלות [ויקרא ז, כד]. **ואמר מר.** רבא אמרה בזבחים בפרק חטאת העוף (ע.). **למאי הלכתא.** ואכול לא תאכלוהו (ויקרא ז) למה לי [דכתביה בחלב טרפה] הא בחלב כשרה [נמי] הוזהרו כל חלב וכל דם לא תאכלו (שם ג) [לקמן קג.]. **אמרה התורה יבא איסור וכו'.** לחייב את האוכלו משום חלב ומשום נבילה ומשום טריפה שלא תאמר אין איסור נבילה וטריפה חלין על איסור חלב שקדם לכולם [זבחים ע.]. והאי ואכול לא תאכלוהו משום [לאו] דנבלה אזהרינהו ואשמועינן דיחול על איסור חלב ואף על גב דאיסור חלב קדים משנולדה [לקמן שם].

מסורת הש"ס עם הוספות

א) [לקמן דף לח:], ב) [לקמן מב.], ג) זבחים ע. [לקמן קג.], ד) עי' תוס' כריתות דף כג. (ש"מ), ה) לח., ו) לקמן פא., ז) לקמן מב., ח) לקמן עו., ט) עי' תוס' לעיל ג. ד"ה המניח (הב') וסוטה ב. ד"ה המקנא, י) דברים יב כא, כ) רש"י כריתות דף כג. [ד"ה פטור] ע"ש (ש"מ), ל) עי' תוס' שבועות כד. ד"ה האוכל, מ) [ועיין תוס' לקמן קכ. ד"ה מה], נ) לקמן נח ע"ב.

◆

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי מהניא וכו' ומשני כי קמיבעיא:

◆

תורה אור השלם

א) דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחַיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ: [ויקרא יא, ב]

ב) לֹא תֹאכְלוּ כָל נְבֵלָה לַגֵּר אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ תִּתְּנֶנָּה וַאֲכָלָהּ אוֹ מָכֹר לְנָכְרִי כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַייָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תְבַשֵּׁל גְּדִי בַּחֲלֵב אִמּוֹ: [דברים יד, כא]

ג) וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: [ויקרא יא, לט]

ד) וְאַנְשֵׁי קֹדֶשׁ תִּהְיוּן לִי וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכֵלוּ לַכֶּלֶב תַּשְׁלִכוּן אֹתוֹ: [שמות כב, ל]

ה) וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: [ויקרא ז, כד]

◆

הגהות וציונים

א] ג"י רש"ל ורש"א **רבן גמליאל** (גליון) וכ"ה בראשונים וכת"י, ועי' מצפה איתן וראשון לציון במשניות: **ב]** בכת"י מסוכנת **הא לא** חיה, ובכת"י אחר מסוכנת **לאו חיה היא,** ועי' שיטמ"ק השלם: **ג]** בכת"י נוסף **אלא ממאי דשריא** מדאמר: **ד]** נוסף: **לאחר שחיטה** (ש"מ, כת"י, רש"י ור"ן שברי"ף): **ה]** השוחט בלילה כדאמרי' בפרקין דלעיל השוחט בלילה שחיטתו כשרה בדיעבד אבל לכתחלה **לא** הס"ד ומה"ד בהמה מסוכנת (ש"מ, כת"י): **ו]** תיסק **אדעתך למיסרא דבעית** קרא (ש"מ, כת"י): **ז]** צ"ל עלה **נמי בלאו** דאי מזאת החיה לאו (ש"מ, כת"י): **ח]** נותר **ופרדה** עפרא (ש"מ): **ט]** תיבת "הא" נמחק (ש"מ, כת"י): **י]** תיבת "מיניה" נמחק (רש"ש, וכן ליתא בכת"י): **כ]** צ"ל **בהכשרן** (באה"מ, וכ"ה בכת"י): **ל]** בתוס' פסחים כ ע"א נוסף **כגון ביכורים או** חולין, ועי' תוס' הרא"ש: **מ]** צ"ל דלא אתיא מכח מסוכנת קודם מיתתה כגון שעשאה (ש"מ): **נ]** צ"ל **ואפ"ה** איצטריך (באה"מ וכ"ה בכת"י, ועי' מהר"ם): **ס]** צ"ל דא"כ **מאי** פריך (ש"מ, כת"י): **ע]** צ"ל דלא **הויא** מסוכנת (ש"מ, כת"י): **פ]** צ"ל **דפרישית** רש"א (גליון) וכ"ה במהר"ם, ועי' תפארת יעקב: **צ]** צ"ל **פקע** (כת"י): **ק]** אין **פירושו** (ש"מ, וכעי"ז בכת"י): **ר]** צ"ל **האי** (ש"מ, כת"י):

תלמוד בבלי <עוז והדר> - לד חולין תלמוד בבלי עמוד מס 84הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ואי סלקא דעתך טרפה היינו מסוכנת לכתוב רחמנא חלב נבלה יעשה לכל מלאכה [א] וחלב טרפה לא תאכלוהו ואנא אמינא ומה מחיים אתי איסור טרפה חייל[א] אאיסור חלב לאחר מיתה מיבעיא אלא מדכתב רחמנא [א] נבלה מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת מתקיף לה מר בר רב אשי ודלמא לעולם אימא לך היינו טרפה היינו מסוכנת ודקאמרת נבלה דכתב רחמנא ל"ל להך נבלה דלא אתיא מכח מסוכנת והיכי דמי שעשאה גיסטרא התם נמי אי אפשר דלא הוי מסוכנת פורתא מקמי דליפסק לרובא ואיבעית אימא א"כ לימא חלב נבלה וטרפה [א] חלב חלב למה לי זו היא שאין חלבה חלוק מבשרה ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה ואיזו זו מסוכנת ואיבעית אימא מהכא [ב] [ב] ואומר אהה ה' אלהים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול הנה נפשי לא מטומאה [א] שלא הרהרתי ביום לבא[ב] לידי טומאה בלילה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנעורי [ב] שלא אכלתי בשר כוס כוס מעולם ולא בא בפי בשר פגול שלא אכלתי מבהמה שהורה בה חכם משום רבי נתן אמרו [ג] שלא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה אי אמרת בשלמא שריא היינו רבותיה דיחזקאל אלא אי אמרת אסירא מאי רבותיה דיחזקאל ה"ד מסוכנת אמר רב יהודה אמר רב [ג] כל שמעמידין אותה ואינה עומדת רב חנינא בר שלמיא משמיה דרב אמר [ד] אפילו אוכלת בקעיות[ג] רמי בר יחזקאל אמר אפילו אוכלת קורות בסורא מתני הכי בפומבדיתא מתני הכי היכי דמיא מסוכנת אמר רב יהודה אמר רב כל שמעמידין אותה ואינה עומדת ואפילו אוכלת בקעיות רמי בר יחזקאל אמר אפילו אוכלת קורות אשכחינהו שמואל לתלמידי דרב אמר להו מאי אמר רב במסוכנת אמרו ליה הכי אמר רב

גועה

ואי ס"ד טרפה היינו מסוכנת. לכתוב רחמנא חלב נבלה יעשה לכל מלאכה לאשמועינן דלא מטמא חלב משום נבלה[ו] ולשתוק מאזהרת אכילתו ובחלב טרפה מסוכנת[ד] לחודא לכתוב לא תאכלוהו לאשמועינן דחייל איסור מסוכנת אאיסור חלב ואנא ידענא דכ"ש דכי מייתא אתי נמי איסור נבלה וחייל עליה: ומה מחיים. דאיסור מסוכנת אינו אלא מחמת קירוב מיתה ואתי וחייל אאיסור חלב נבלה גופה מיבעיא: אלא. מדאיצטריך לאשמועינן בנבלה דאיסור נבלה חייל אאיסור חלב[ה]: מכלל דמסוכנת לאו טרפה מיקרי. ואצטריך לאשמועינן בהך נבלה דאתיא מכח מסוכנת ולא אתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דתיחול אאיסור חלב ומק"ו דטרפה דאמרינן ומה מחיים כו' לא מצינן למילף גבי נבלה דאיסור נבלה חייל אאיסור חלב דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמרבינן לתרוייהו בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.): [י]כגון שעשאה גיסטרא. והיא עדיין מפרכסת דאמרי' בפ"ק (לעיל דף כא.) עשאה גיסטרא נבלה דזו לא נסתכנה קודם נבלותה ואיצטריך לאשמועינן דתיחול איסור נבלה אאיסור חלב: עשאה גיסטרא. חתכה לשנים לרחבה: א"כ. דמסוכנת אסירא: לימא קרא חלב נבלה וטרפה וגו'. ולאשמועינן דאתי איסור נבלה וטריפה וחיילי אאיסור חלב ל"ל למכתב וחלב טרפה למידרשיה אייתר ולמימר דטרפה הוא דקאמינא לך דהיא וחלבה אסורים וכדמוזהרנא לך[ז] דחייל איסור טרפה אחלב אלמא שני איסורים יש בה אבל יש לך אחרת שהיא קרובה למיתה כזו ואין בה אלא איסור חלב לבדו: [ח]שחלבה חלוק מבשרה. שאיסור חלב נוהג בה משנולדה ותו לית בה איסורא אחרינא: הנה נפשי לא מטומאה. יחזקאל קאמר ליה להקב"ה לפי שהיה אומר לו קח לך חטים ושעורים וגו' ועוגת שעורים תאכלנה והיא בגללי צואת האדם תעוגינה לעיניהם[ה]: מקרה יום ומקרה לילה לא כתיב בקרא ולא גרסינן ליה: לידי טומאה. קרי: כוס כוס. שחוט שחוט שלא תמות לפי שמסוכנת היא נבלה[ט] ממש ליכא למימר דא"כ מאי רבותיה: שהורה בה חכם. שנולד בה ספק והוצרך לשאול לחכם להתירו: מתנותיה. הזרוע והלחיים והקבה [ו]ואע"פ שהוא היה כהן ובלא הרמה יכול לאוכלה: שריא. מסוכנת: היינו רבותיה. דאע"ג דשריא כיון דמאיסה לא אכלתיה[כ]: אפילו אוכלת בקעיות. שיש לה כח בשיניה דכיון[ל] דאינה עומדת מסוכנת היא: [מ]רמי בר יחזקאל. לא פליג אדרב יהודה אלא לטפויי אתא וכן רב חנינא: בסורא מתני הכי. כדאמרן דרב חנינא הוסיף אדרב יהודה אפילו אוכלת בקעיות ובפומבדיתא מתני דרב יהודה גופיה סיים בה הכי:

גועה

ומה מחיים אתי איסור טרפה וחייל אאיסור חלב. פי' בקונטרס ומה מחיים דאיסור מסוכנת אינו אלא מחמת קירוב מיתה חל על איסור חלב נבלה גופה מיבעיא ומדאיצטריך לאשמועינן בנבלה מכלל דמסוכנת לאו טרפה מקרי ואיצטריך לאשמועינן בהך נבלה דאתיא מכח מסוכנת ולא אתיא מכח טרפה שלא נטרפה קודם לכן דתיחול אאיסור חלב ומק"ו דטרפה לא אתיא דטעמא דטרפה לאו משום קירוב מיתה הוא אלא משום חסרון כדמרבינן לתרוייהו בזבחים בפרק חטאת העוף (דף ע.) וקשה לפירושו דאמאי לא ילפינן שפיר שיחול איסור נבלה על איסור חלב מק"ו דטרפה דאי משום דטרפה מחסרא נבלה נמי כיון דמתה אין לך חסרון גדול מזה ועוד מאי פריך בתר הכי ודלמא איצטריך קרא לנבלה דלא אתיא מכח מסוכנת ההיא נמי אתיא מק"ו לעיל[נ] וע"ק נהי נמי דמסוכנת לא הוי בלאו דטרפה מ"מ תתסר בעשה מקרא דזאת החיה דמשמע שאינה חיה לא תיכול ומיהו בזה י"ל דאי הוה מוקמא קרא דזאת החיה במסוכנת לאוסרה הוה מסתבר ליה[ס] נמי לאוקומי בה לאו דטרפה (א) וכי היכי דעשה דזאת החיה מתוקמא בתרוייהו דתרוייהו מיקרו אינה חיה ה"נ לאו דטרפה מתוקמא בתרוייהו וא"כ נבלה דכתיב[ע] דחל על איסור חלב ל"ל ור"ת מפרש דה"ק ומה טרפה דמחיים לא[פ] מטמא חייל על איסור חלב נבלה דלאחר מיתה מטמא[צ] מיבעיא וליכא למיפרך כדפריך בפרק חטאת העוף (ג"ז שם) דטרפה חמורה דחייל איסורה מחיים דהתם קאמר לפי המסקנא דהכא דמסוכנת שריא אבל למאי דבעי למימר השתא דאיסור נבלה נמי מתחיל איסור שלה מחיים דא"א שלא היתה מסוכנת ומסוכנת אסירא מטעם נבלה מחמת קירוב מיתה ואפילו אם נאמר שלא יהא מסוכנת[ק] אלא איסור עשה לא שייך למיפרך מה לטרפה שכן מחיים בלאו כיון דמ"מ איסור נבלה מחיים שפיר הוה ידעינן לה שיחול על איסור חלב מק"ו דטרפה אבל השתא דמסוכנת שריא שייך שפיר למיפרך מה לטרפה שכן חל איסור שלה מחיים תאמר בנבלה שאין כאן איסור מחיים כלל והשתא פריך שפיר בתר הכי לעולם אימא לך מסוכנת אסורה ואצטריך קרא שיבא איסור נבלה ויחול על איסור חלב (ב) ונבלה דלא הוי מסוכנת מעיקרא כגון שעשאה גיסטרא דההיא לא נאסר מחיים ולא אתי בק"ו דטרפה ורבינו גרשום היה מפרש ומה מחיים אתי איסור טרפה חייל אאיסור חלב אע"ג דליכא למימר (ג) דטרפה מגו דחייל אהאי איסור חייל נמי אהאי איסור דחלב נבלה של אחר מיתה שהיתה מסוכנת בתחלה דאיכא למימר מגו דחייל האי איסור נבלה אאיסור מסוכנת חייל נמי אאיסור חלב לא[ר] מיבעיא אלא ודאי מדאיצטריך קרא למכתב נבלה מכלל דמסוכנת שריא לגמרי והשתא פריך שפיר ודלמא איצטריך לעשאה גיסטרא דליכא מגו שהרי לא היתה מסוכנת וקשה לפי' שאין הש"ס מזכיר מגו זה כלל ועוד דאיכא למיפרך דאיכא נמי מגו בטרפה דחייל נמי אאיסור שאינו זבוח ולמ"ד בפרק גיד הנשה (לקמן דף קג.) בהמה בחייה לאברים עומדת חייל נמי איסור טרפה אאיסור אבר מן החי ואיכא מגו ועוד אפילו כי אמרת דמסוכנת אסירא ואיכא מגו בנבלה לא שייך למילף מק"ו דטרפה כיון דאיכא למיפרך מה לטרפה שכן אסורה מחיים כדפריך בזבחים (דף ע.): **שלא** הורמו מתנותיה. ואם תאמר לרבי יוחנן דאמר לקמן בפרק הזרוע (דף קלב:) האוכל מבהמה שלא הורמו מתנותיה כאילו אוכל טבלים מאי רבותיה דיחזקאל אע"ג דיחזקאל כהן היה כהן עצמו צריך להפריש תרומות ומעשרות ואסור לאכול טבל ויש לומר דרבי יוחנן סבר כמ"ד שלא אכל מבהמה שהורה בה חכם: **שלא** הרהרתי ביום כו'. ואם תאמר מאי רבותיה דיחזקאל והלא כל אדם נמי אסור כדאמר בפ"ק דמסכת ע"ז (דף כ:) ובפרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מו.) ונשמרת מכל דבר רע[ו] שלא יהרהר ביום כו' וי"ל דאפ"ה חשיב ליה רבותא משום דאמרינן בפרק גט פשוט (ב"ב דף קסד:) שלשה דברים אין אדם ניצול מהם בכל יום הרהור עבירה ולשון הרע ועיון תפלה:

גועה

עין משפט
נר מצוה

קיד א מיי' פכ"א מהל' אסורי ביאה הל' כא סמג לאוין קכז טוש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:

קטו ב מיי' פ"ד מהל' מאכלות אסורות הל"ב סמג לאוין קלב טוש"ע יו"ד סי' יז סעי' ג:

קטז ג ד מיי' שם הל"ג סמג שם טוש"ע יו"ד שם סעיף א:

רבינו גרשום

ואנא אמינא מחיים אתי איסור טרפה וכו'. כלומר מסוכנת מחיים דהיינו טרפה אתי איסור טרפה וחייל על איסור חלב מסוכנת לאחר מיתה דהיינו נבלה מיבעיא: **אלא מדכתב רחמנא נבלה וכו'.** כלומר מדאיצטריך רחמנ' למיכתב נבלה דלאחר מיתה מכלל דטרפה לאו היינו מסוכנת: **התם נמי אי אפשר דלאו הויא מסוכנת כו'.** ועדיין אימא לך דאי טרפה היינו מסוכנת לא הוה איצטריך למיכתב נבלה דלאחר מיתה כדאמרינן לעיל: **זו שאין חלבה חלוק מבשרה** דתרוייהו אסירי. חלב ובשר: **ויש לך אחרת שחלבה חלוק מבשרה.** כלומר שהחלב אסור טמא והבשר מותר: **כוס כוס.** זו היא מסוכנת שאומר כוס כוס מהרה שמיד תמות: **שהורה בה חכם.** כלומר שצריך חכם להורות בה (חכם) שלא היה[ס] בה שום ספיקא לאסור: **שלא הורמו מתנותיה.** הזרוע והלחיים והקיבה: **אפי' אוכלת בקעיות.** כלומר אפי' אוכלת חתיכות של עץ אם אינה עומדת אסורה:

תורה אור השלם

א) וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: [ויקרא ז, כד]

ב) וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהִים הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד עַתָּה וְלֹא בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל: [יחזקאל ד, יד]

ליקוטי רש"י

שעשאה גיסטרא. שחתכה לרחבה או בנוארה כולו או בשדרה עד החלל כל דבר החלוק לשנים קרי גיסטרא [לעיל כא.]. **אהה.** לשון אנחה. **בשר כוס כוס.** בשר מסוכנת שדומה לנבילה וטריפה [יחזקאל ד, יד].

מסורת הש"ס
עם הוספות

א) זבחים ע., ב) לקמן מד:, ג) [שם: מגילה כח.], ד) פסחים כג., ה) יחזקאל ד יב, ו) ושם תוס' ד"ה שלא, ז) דברים כג י.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה וכו' דכי היכי: (ב) בא"ד ויחול על איסור חלב לנבלה וכו': (ג) בא"ד למימר בטרפה מגו:

הגהות וציונים

א] צ"ל וחייל (מהרש"ל, וכ"ה בכת"י): ב] צ"ל ביום ובאתי לידי (ש"מ, כת"י וראשונים): ג] פי' חתיכות של עצים כן פי' הערוך בערך בקע ג' (מהר"ב רנשבורג): ד] תיבת "מסוכנת" נמחק (ש"מ, כת"י): ה] תיבות "דאיסור נבלה חייל אאיסור חלב" נמחק (ש"מ, כת"י, וכן ליתא בתוס'): ו] עיין רש"א (גליון): ז] נ"א אסורים וכדאוקימנא לה דחייל (ש"מ, כת"י): ח] נוסף: שאין חלבה חלוק מבשרה ששניהם אסורים הס"ד ומה"ד יש לך אחרת שחלבה (ש"מ): ט] צ"ל דנבלה (ש"מ, כת"י): י] מכאן עד סוף הדיבור לא נמצא בס"י (ש"מ) ועיין תוס': כ] צ"ל אכלה (כת"י): ל] שיש לה חיות וכח בשיניה שאוכלת בקעיות עצים י"ל מחמת דוחק מיתה היא עושה כן וכיון דאינה עומדת (ש"מ, כת"י): מ] דיבור זה לא נמצא בס"י (ש"מ): נ] צ"ל מק"ו לפירושו (ש"מ, כת"י, ומהר"ב רנשבורג, וכן צ"ל מק"ו כדכתיבנא לעיל וכ"כ מהרש"א במהדו"ב ובעל קיקיון דיונה וכוונתם כמ"ש התוס' לעיל ע"א בד"ה השתא מחיים, ודלא כמה שכתב מהרש"א במהדו"ק, ודו"ק: ס] תיבת "ליה" נמחק (ש"מ, כת"י): ע] צ"ל נבלה דכתב רחמנא דחל (ש"מ): פ] צ"ל ולא (דפו"ר, כת"י): צ] צ"ל ומטמא (ש"מ, כת"י): ק] צ"ל במסוכנת (ש"מ, כת"י): ר] תיבת "לא" מיותר (באה"מ, וכן ליתא בדפו"ר): ש] נדצ"ל שהיה בה: